

Periodontitt stadium 4. Foto: Øystein Fardal.

KLINISK HOVEDBUDSKAP

Systematisk behandling av periodontitt med påfølgende livslang vedlikeholdsbehandling resulterer i minimalt tanntap for de fleste pasienter. Imidlertid er det noen få pasienter som mister mange tenner på tross av flere år med behandling.

FORFATTERE

Øystein Fardal, professor. Privat praksis, Egersund, Avdeling for samfunnsodontologi, Universitetet i Oslo og Institute of Education for Medical and Dental Sciences, University of Aberdeen, Aberdeen, Scotland
Irene Skau, forsker. Avdeling for samfunnsodontologi, Universitetet i Oslo
Jostein Grytten, professor. Avdeling for samfunnsodontologi, Universitetet i Oslo

Korresponderende forfatter: Jostein Grytten, e-post: j.i.grytten@odont.uio.no

Akseptert for publisering 21.02.2024

Sammendraget er fagfellevurdert

Artikkelen siteres som:

Fardal Ø, Skau I, Grytten J. Lang tids behandling av periodontitt bevarer tennene for de fleste. *Nor Tannlegeforen Tid.* 2024; 134: 212-3

Lang tids behandling av periodontitt bevarer tennene for de fleste pasienter

1. Originalartikkelen

En retrospektiv studie med over 30 års observasjonstid ble utført i en norsk spesialistpraksis. Studien ble utført som kvalitets sikring av konvensjonell behandling av periodontitt for å kartlegge og om mulig forbedre behandlingen i denne praksisen.

Alle pasientene som ble henvist mellom 1986 og 1990 med stadiene III og IV periodontitt ble undersøkt og 103 pasienter ble fulgt opp i over 30 år. Resultatene viste at de fleste pasientene var stabile opp til 15-16 år med behandling. Deretter ble pasientpopulasjonen gradvis omdannet til en hovedgruppe (63%) som mistet veldig få tenner (1,1 tann), en mindre gruppe (18%) som mistet 4,8 tenner og en gruppe på 19% som mistet mange tenner (11,9) i løpet av denne 30 års perioden.

Artikkelen er publisert i *Journal of Clinical Periodontology* og kan leses open access (<http://doi.org/10.1111/jcpe.13877>)

2. Klinisk problemstilling

En rekke studier har vist at behandling av periodontitt resulterer i lavt tanntap. En livstidsbehandling strekker seg ofte over 30 år eller mer. Det er usikkert om tanntap kan holdes lavt for alle pasientene over en slik lang periode ettersom de fleste studiene er forholdsvis kortvarige. I tillegg er det viktig å finne ut om det er faktorer som kan brukes til å forutse tanntap i de pasientene som mister tenner. Det er viktig å forske videre på en tidlig identifisering av disse pasi-

entene og hvilke tenner som går tapt for bedre å kunne planlegge og redusere komplikasjoner ved for eksempel protetiske behandling.

3. Beste kliniske praksis eller forståelse

Konvensjonell behandling av periodontitt består av en innledende fase der individuell kontroll av biofilm og mulige risikofaktorer vektlegges. Dette følges opp med ikke-kirurgisk behandling. Om dette ikke fører fram kan det være nødvendig med kirurgisk behandling for å få tilgang til dyptliggende biofilm og/eller tannsten. Periodontitt er en kronisk sykdom som krever livslang oppfølging i form av en strukturert vedlikeholdsbehandling.

4. Funn og relevans

Andre viktige funn i studien var at pasienter med diabetes, familiær disponering for periodontitt, tenner med dårlige prognoser og spesialistbehandling som startet i tidlig alder (<35 år) hadde større risiko for å miste mange tenner. I tillegg ble det observert en høyere andel av peri-implantitt hos pasienter med høyt tanntap.

I vedlikeholdsfasen er det viktig for klinikerne å både være klar over disse prognosefaktorene og å følge nøye med på forandringer som kan tyde på at den periodontale tilstanden ikke lenger er stabil og sette i gang re-behandling.

REFERANSER

1. Fardal O, Johannessen AC, Linden GJ. Compliance in a Norwegian periodontal practice. *Oral Health Prev Dent.* 2003;1(2):93-8.
2. Fardal O, Linden GJ. Re-treatment profiles during long-term maintenance therapy in a periodontal practice in Norway. *J Clin Periodontol.* 2005;32(7):744-9. <https://doi.org/10.1111/j.1600-051X.2005.00778.x>
3. Fardal Ø. Interviews and assessments of returning non-compliant periodontal maintenance patients. *J Clin Periodontol.* 2006;33(3):216-20. <https://doi.org/10.1111/j.1600-051X.2006.00891.x>
4. Fardal Ø, Fardal P, Persson GR. Periodontal and general health in long-term periodontal maintenance patients treated in a Norwegian private practice: a descriptive report from a compliant and partially compliant survivor population. *J Periodontol.* 2013;84(10):1374-81. <https://doi.org/10.1902/jop.2012.120416>
5. Fardal Ø, Grytten J. Applying quality assurance in real time to compliant long-term periodontal maintenance patients utilizing cost-effectiveness and cost utility. *J Clin Periodontol.* 2014;41(6):604-11. <https://doi.org/10.1111/jcpe.12252>
6. Fardal Ø, Johannessen AC, Linden GJ. Tooth loss during maintenance following periodontal treatment in a periodontal practice in Norway. *J Clin Periodontol.* 2004;31(7):550-5. <https://doi.org/10.1111/j.1600-051X.2004.00519.x>
7. Fardal Ø, Linden GJ. Tooth loss and implant outcomes in patients refractory to treatment in a periodontal practice. *J Clin Periodontol.* 2008;35(8):733-8. <https://doi.org/10.1111/j.1600-051X.2008.01247.x>
8. Fardal Ø, Skau I, Grytten J. Familial tendency as a determinant of tooth loss during long-term periodontal therapy. *J Clin Periodontol.* 2020;47(2):213-22. <https://doi.org/10.1111/jcpe.13219>
9. Fardal Ø, Skau I, Nevland K, Grytten J. Proposing a model for auditing data quality of long-term periodontal outcome studies. *Acta Odontol Scand.* 2022;80(5):374-81. <https://doi.org/10.1080/00016357.2021.2020895>
10. Fardal Ø, Skau I, Rongen G, Heasman P, Grytten J. Provision of treatment for periodontitis in Norway in 2013 - a national profile. *Int Dent J.* 2020;70(4):266-76. <https://doi.org/10.1111/idj.12565>

Tidendes pris for beste oversiktsartikkel

Tidende ønsker å oppmuntre til gode oversiktsartikler i tidsskriftet. Prisen på 40 000 kroner tildeles forfatteren(e) av den artikkelen som vurderes som den beste publiserte oversiktsartikkelen i løpet av to årganger av Tidende.

Tidende ønsker å oppmuntre til en type fagskriving som er etterspurt blant leserene og som bidrar til

å opprettholde norsk fagspråk. Tidendes pris for beste oversiktsartikkel deles ut hvert annet år og neste gang i forbindelse med NTFs landsmøte i 2025.

Ved bedømmelse blir det lagt særlig vekt på:

– artikkelens systematikk og kilde-håndtering

– innholdets relevans for Tidendes lesere
– disposisjon, fremstillingsform og lesbarhet
– illustrasjoner

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til redaktøren.